

ACTIVITATS PER TREBALLAR LES DESIGUALTATS A TRAVÉS DE LA LITERATURA INFANTIL

Gerard Coll-Planas (text)
Cristina Zafra (il·lustracions)

Versió 7.1.26

En aquest document trobaràs un conjunt d'activitats per aprofundir en els temes que planteja *Aquest llibre no te l'acabaràs mai* (Edicions 96) i les animacions 1. *Per a què serveix un llibre?* i 2. *Si tu vols, pots... o no.*

Aquest material forma part de Zoom Out, un projecte Erasmus+ coordinat per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, amb la participació de tres associacions (Fundacja Laboratorium Zmiany, Petit Philosophy i SCOSSE), quatre escoles (La Sínia de Vic, Joan Miró de Barcelona, Fundacja Artem Silesiam Promovere i Osnovna škola Josip Pupačić) i dues cooperatives educatives (Artijoc i Il Pungiglione).

Les 14 activitats que hi trobaràs estan pensades per a infants de primària, de 6 a 12 anys.

Aquest recull d'activitats és només un punt de partida. El seu objectiu no és donar respostes tancades, sinó obrir preguntes, generar curiositat i fomentar el pensament crític. Cada proposta pot adaptar-se a la realitat del teu grup, a les edats i als interessos dels infants.

Animacions i altres recursos audiovisuals del projecte Zoom Out

De la pàgina al context social. Guia per a abordar la desigualtat a través de la literatura infantil des d'una mirada interseccional

Pàgina web de Zoom Out amb pósters, recursos educatius i informació del projecte

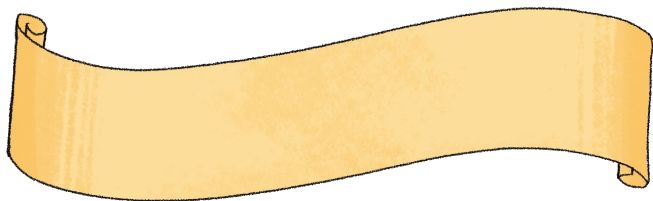
Índex d'activitats

1. Imaginem com són
2. De quins llibres estem fets?
3. Per a què més pot servir un llibre?
4. Altres formes d'explicar històries
5. Els contes de dins del conte
6. Qui escriu què?
7. A la caça dels estereotips
8. A qui ens assemblem?
9. Omplir els buits
10. Crea el teu personatge
11. Si tu vols, pots... o no
12. Les desigualtats del dia a dia
13. El mapa de qui soc
14. Personatges que trenquen motlles

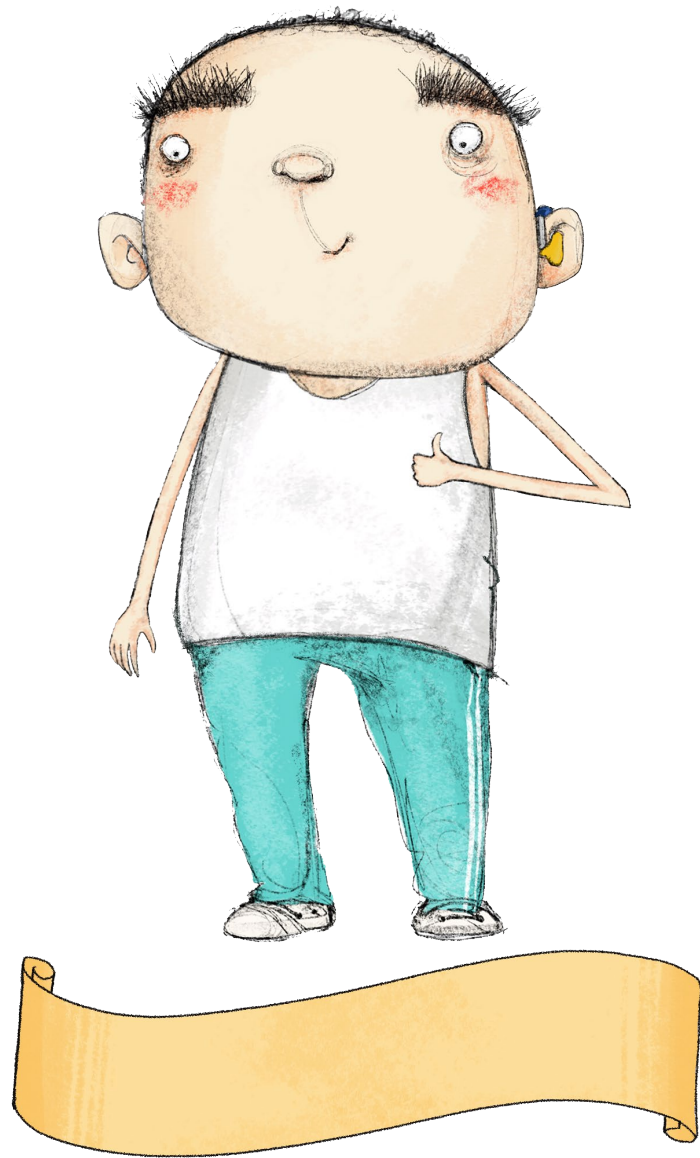
Activitat 1: Imaginem com són

- Objectius:
 - Reflexionar sobre com les persones interpretem de forma diferent una mateixa imatge (en aquest cas, els personatges del llibre).
 - Debatre sobre els prejudicis que ens han portat a suposar determinades característiques dels personatges.
- Es recomana fer l'activitat abans de llegir el llibre i veure les animacions.
- Indicacions:
 - A partir de la imatge dels personatges del llibre, demana a l'alumnat que imagini com es diuen, quin caràcter tenen, què els agrada, què no suporten, quina cançó no poden parar d'escoltar, quin és el seu llibre preferit... A continuació trobaràs fitxes amb els personatges, que pots imprimir en DIN A4 o A3 en funció de l'espai que prevegis que necessita el teu alumnat per escriure.
 - El tipus de pregunta i de llenguatge es poden adaptar a les característiques del grup: es poden seleccionar tots els personatges, només alguns, distribuir-los per grup; es pot optar per fer-ho per escrit o oral; amb tota la classe o en grups reduïts que després ho posin en comú...
- Quan han acabat, poden comparar com altres persones de la classe s'han imaginat coses diferents en base als mateixos dibuixos.
- Per acompanyar la discussió posterior pots convidar-los a reflexionar sobre en què s'han fixat per pressuposar com és cada personatge i a indagar sobre els prejudicis que poden haver-se manifestat en la resposta.
- Un cop llegit el llibre es pot reprendre l'activitat perquè haurem conegut una mica més els personatges. Hi ha alguna cosa que canviarien del que havien pressuposat inicialment?
- Un element que pot donar joc en aquest punt són les pàgines de la 54 a la 59 del llibre i l'escena final de l'animació 3 ("Literatura infantil i desigualtats"), on podem veure el tipus de llibre preferit de cada personatge. Ho han endevinat? A més, aquestes escenes poden donar peu a parlar de diferents gèneres literaris.

Activitat 2: De quins llibres estem fets?

- Objectius:
 - Reflexionar sobre com les històries que llegim ens transformen i formen part de nosaltres.
 - Estimular una conversa intergeneracional sobre literatura infantil.
- Referència: pàgina 6 i animació 1.
- Indicacions:
 - En una primera part, pots demanar a l'alumnat que preguntis a persones adultes (mestres, pares, mares, àvies i avis...) quins contes (orals o escrits) els van impactar més quan eren criatures.
 - Alternativament, en el marc d'una sortida de classe pots proposar que facin aquestes preguntes a persones que es trobin pel carrer. Inclús es pot plantejar com un treball de camp sociològic on han de fer aquestes preguntes a una determinada mostra. Per exemple:

	Dones	Homes
Entre 35 i 50 anys	2	2
Entre 50 i 65 anys	2	2
+ de 65 anys	2	2

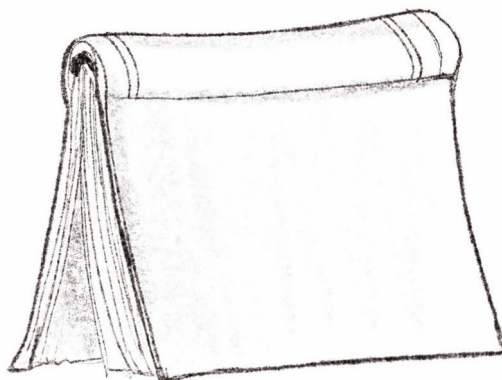
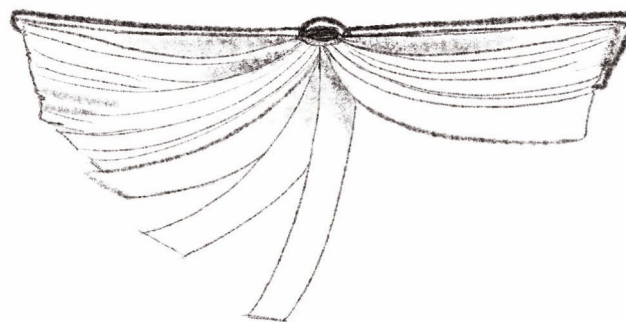
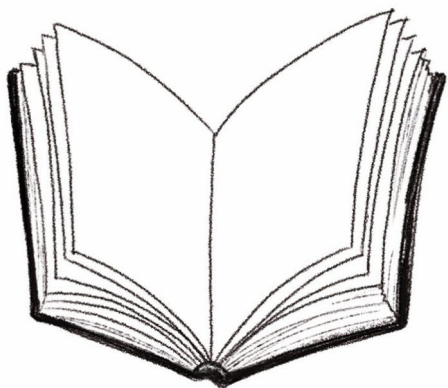
- Els llibres que han mencionat els adults es poden portar a classe per llegir-los. Pot ser un punt de partida per veure com, al llarg del temps, han canviat els llibres i els valors que transmeten.
- Aquesta activitat també es pot aprofitar per convidar a que familiars de l'alumnat vingui a explicar històries d'altres temps i d'altres països.
- En una segona part, pots preguntar quins contes han deixat una empremta en el propi alumnat: quins han passat a formar part de les seves fantasies, somnis, aficions, pors, jocs...?
- En funció del grup, els resultats de l'activitat es poden recollir de forma oral o escrita.

Activitat 3: Per a què més pot servir un llibre?

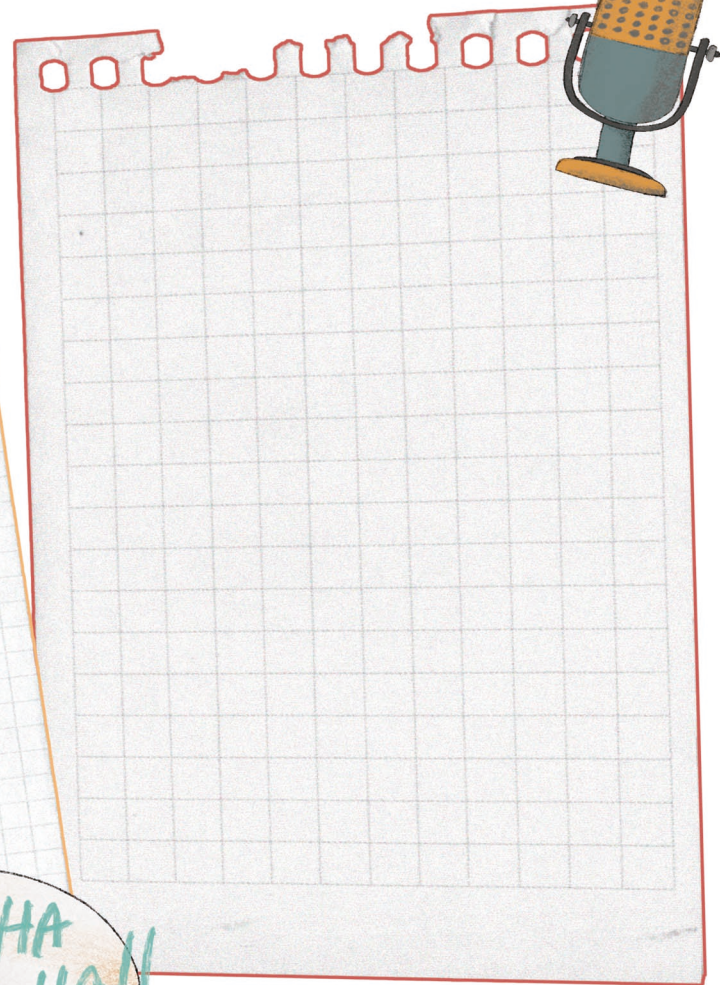
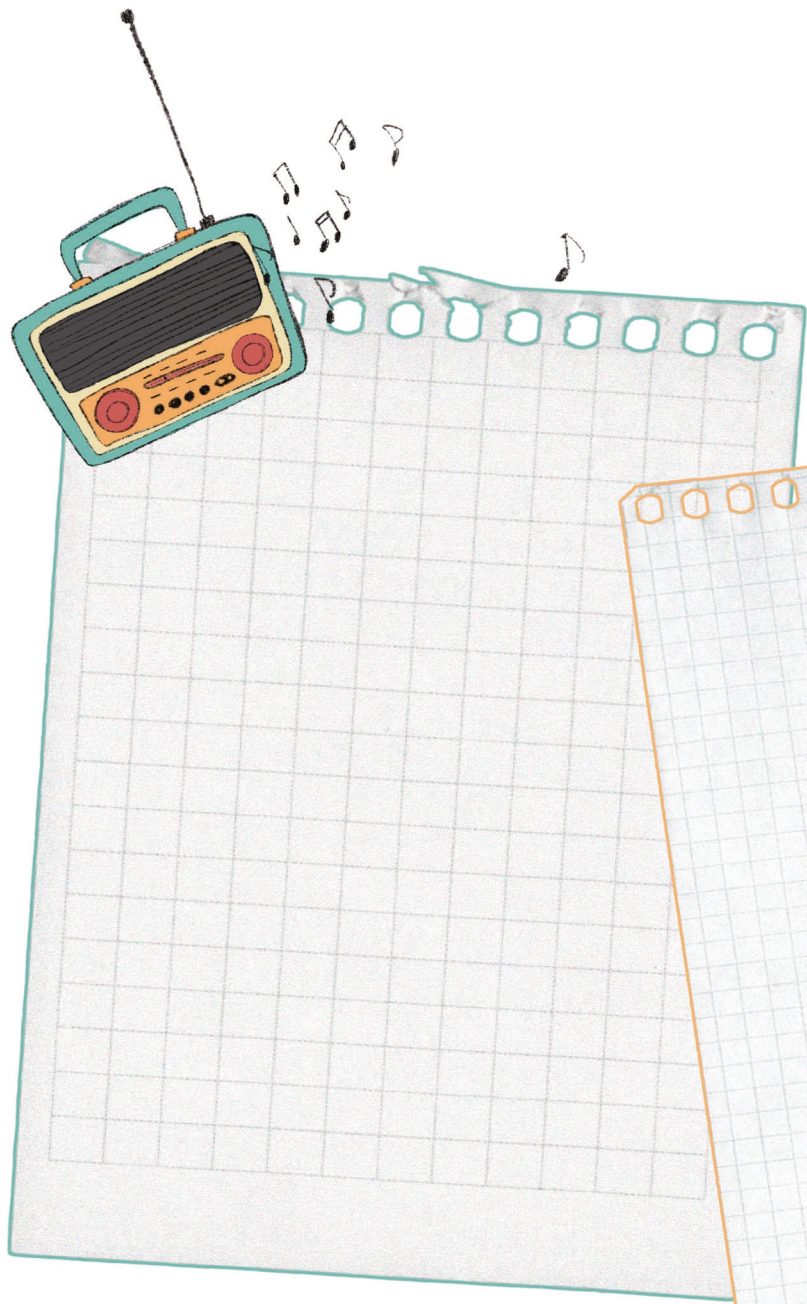

- Objectiu:
 - Jugar amb la idea de les utilitats del llibre en els sentits material i metafòric.
- Referència: pàgines de la 6 a la 17, i animació 1.
- Indicacions:
 - Es pot començar per preguntar per a què pot servir un llibre. Com a estímul, es pot recordar per a què serveix un llibre en les il·lustracions del propi llibre i en les animacions (aliment, refugi, barca, avió, mirall...)
 - A continuació demana a l'alumnat per a què més pot servir un llibre. En aquesta part recomanem no posar límits a les propostes que puguin sorgir, inclús si impliquen idees negatives sobre els llibres, ja que pot ser un punt de partida per a detectar frustracions i obstacles en relació amb la lectura.
- Proposa a l'alumnat que dibuixi altres coses en què es pot transformar un llibre a partir de retallar i completar els dibuixos proposats a la pàgina següent, o de crear dibuixos propis.
- En comptes de dibuixar, també es pot plantejar com una activitat oral (posant en comú sense dibuixar), performativa (representant aquests usos), de mímica (on la resta ha d'endevinar la funció proposada) o una activitat plàstica (fent obres a partir de llibres en desús).

Activitat 4: Altres formes d'explicar històries

- Objectiu:
 - Visibilitzar que no només escoltem i llegim històries a partir dels llibres.
- Referència: pàgines de la 6 a la 17, i animació 1.
- Indicacions:
 - Explicar que llegim i narrem històries a partir de diferents mitjans (no només a partir de la lectura de llibres). Preguntar en quins altres moments del dia a dia escoltem i expliquem històries.
 - Demanar exemples concrets d'altres formes en què expliquem i escoltem històries. Si no sorgeixen, es poden proposar exemples com les anècdotes, les pel·lícules, les cançons o els acudits.
 - Els exemples poden plasmar-se per escrit a la fitxa següent o compartir-se oralment i prendre'n nota a la pissarra. També hi ha l'opció de fer-ne una versió teatralitzada o amb mímica perquè la resta de classe endevini a quina narració fan referència (cançó, acudit...).
- El nivell de profunditat de l'exercici pot variar molt: des de demanar una llista de cançons o acudits, fins a proposar que escriguin tota la cançó o l'acudit per analitzar com es construeix la història, quins elements narratius utilitza, quins temes tracta...

HA HA
HA HA!!

Activitat 5: Els contes de dins del conte

- Objectiu:
 - Identificar les referències intertextuals del conte.
- Referència: conjunt del llibre i de les animacions.
- Indicacions:
 - Es pot començar explicant que al llarg del llibre i les animacions hi ha il·lustracions que fan referència a d'altres llibres que potser coneixen.
 - Pots preguntar si n'han reconegut algunes i, amb tot la classe o en grups reduïts, revisar el llibre o visionar les animacions per si en localitzen més.
 - Es pot donar l'opció d'escriure les referències a la pissarra o en un full. També es pot elaborar un mapa on relacionem les referències en funció d'aspectes com: l'autoria, el seu origen, el gènere (còmic, narratiu...), la procedència, el to (de misteri, d'aventures, d'humor...), o l'època en què van ser publicats.
- En funció del temps, es pot aprofitar per parlar d'algun dels llibres citats i portar-los a l'aula per a llegir-los.
- Al final del llibre pots trobar les referències dels llibres les il·lustracions dels quals citem literalment. A més, en el llibre hi ha referències inspirades en:
 - *Cuentos de la Mitología Griega*, Graciela Montes
 - *El petit príncep*, Antoine de Saint-Exupéry
 - *En Charlie Brown i companyia*, Charles Schulz
 - *Les Aventures de Tintín*, Hergé
 - *Les mil i una nits*, anònim
 - *Onepiece*, Eiichiro Oda

La majoria de les referències del llibre també surten a les animacions, però en aquestes, a més, hi apareixen:

- *Astèrix el gal*, René Goscinny i Albert Uderzo
- *Charlie i la fàbrica de xocolata*, Roald Dahl i Quentin Blake
- *Contes dels Germans Grimm*
- *Eduard Manstisores*, Tim Burton
- *El banc blau*, Paul Marriner
- *El peligro de la historia única*, Chimamanda Ngozi Adichie
- *Els nens del mar*, Jaume Escala & Carme Solé Vendrell
- *Enigmes*, Víctor Escandell
- *L'autobús de la Rosa*, Fabrizio Silei
- *La història de Júlia que tenia ombra de nen*, Christian Briel i Anne Bozellec
- *Leila*, Míriam Hatibi i Màriam Ben-Arab
- *L'erugeta goluda*, Eric Carle
- *Lucky Luke*, Morris i René Goscinny
- *Mafalda*, Quino
- *Maria i jo*, Miguel Gallardo
- *Matilda*, Roald Dahl i Quentin Blake
- *Mr. Tickle*, Roger Hargreaves
- *Oliver Button és una nena*, Tomie De Paola
- *Olivia i les princeses*, Ian Woodward Falconer
- *Rínxols d'or i els tres ossos*, conte popular
- *The Adventures of Mr. Mocker*, Thornton Burgess

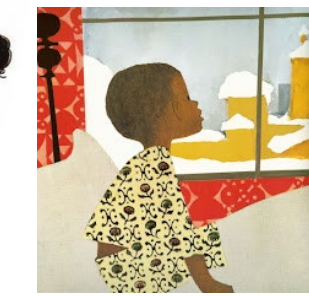
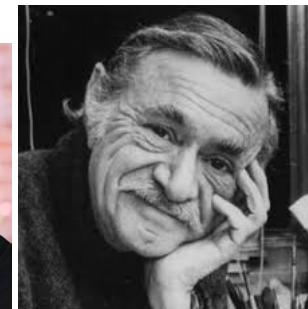
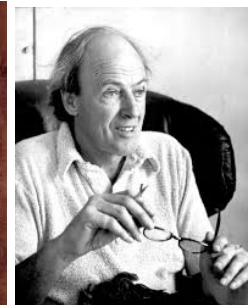
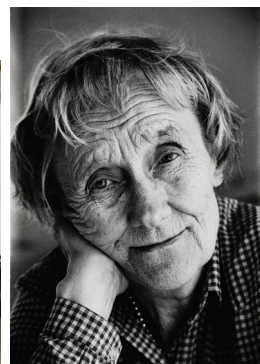

Activitat 6: Qui escriu què?

- Objectius:
 - Visibilitzar la qüestió de l'autoria dels contes.
 - Reflexionar sobre els prejudicis sobre quin tipus de persona pressuposem que crea cada llibre.
- Referència: pàgines 32 i 33, i animació 1.
- Indicacions:
 - L'activitat està pensada per alumnat de 10 a 12 anys.
 - En una primera part, mostra a l'alumnat la imatge de la pàgina següent (projectant-la o impresa), on hi ha una sèrie de llibres i de persones. Pregunta'ls qui dirien que ha escrit cada un dels llibres. Reflexioneu conjuntament sobre per què ho han pressuposat (d'aquí a dues pàgines trobaràs la relació correcta entre autoria i obra).
- En una segona part, pots preguntar-los quin és el llibre que més els ha agradat. Saben qui l'ha escrit? Qui l'ha il·lustrat? Demanar que n'escriguin el nom, quan va néixer, que en facin el retrat i que busquin els títols d'altres llibres que hagi escrit. Per fer-ho, et proposem una fitxa que trobaràs a continuació.
- Aquesta activitat es pot treballar individualment o en grups reduïts i després posar-se en comú.
- Si a l'alumnat li és difícil pensar en llibres, es pot partir de llibres de l'aula o la biblioteca escolar.

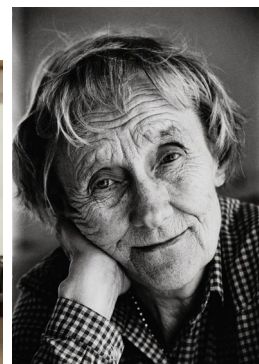

Eiichiro
Oda

Jessica
Love

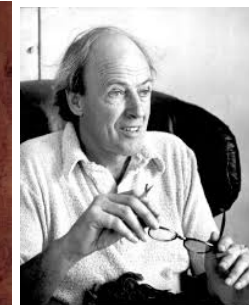
Astrid
Lindgren

Miriam
Hatibi

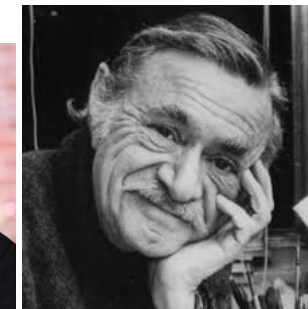
Lewis
Carroll

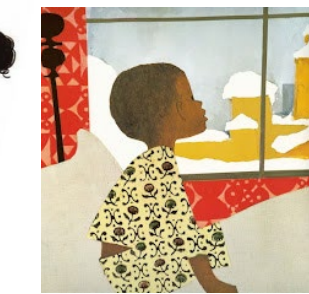
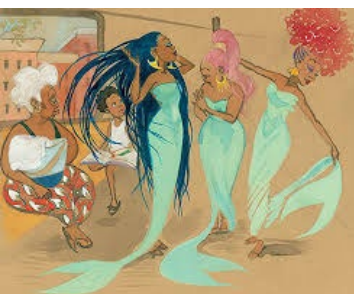
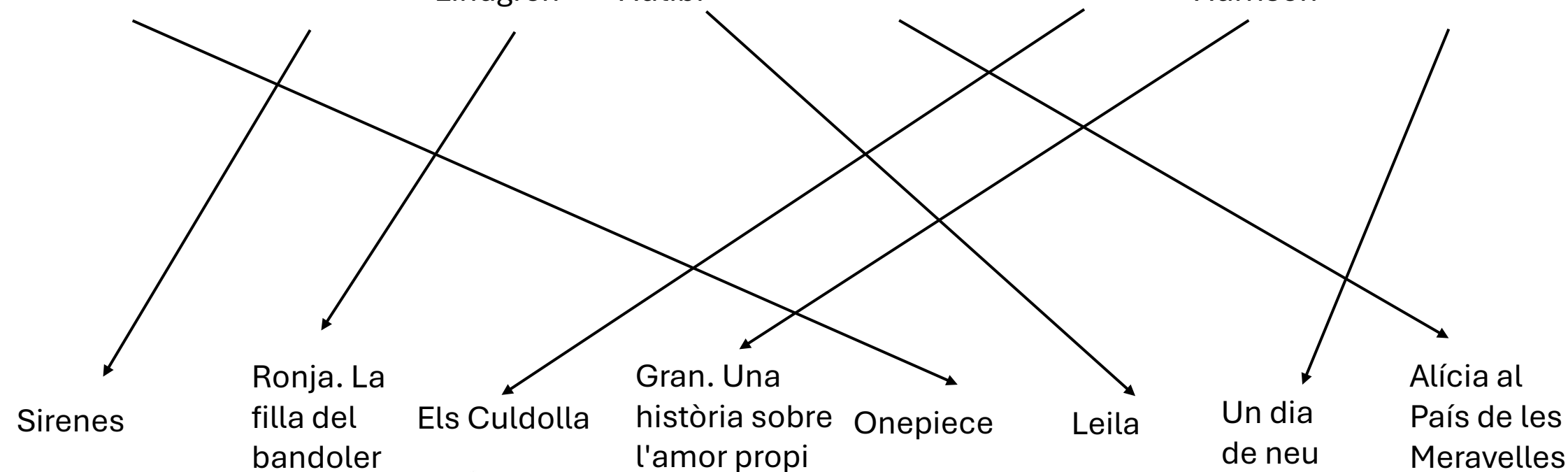
Roald
Dahl

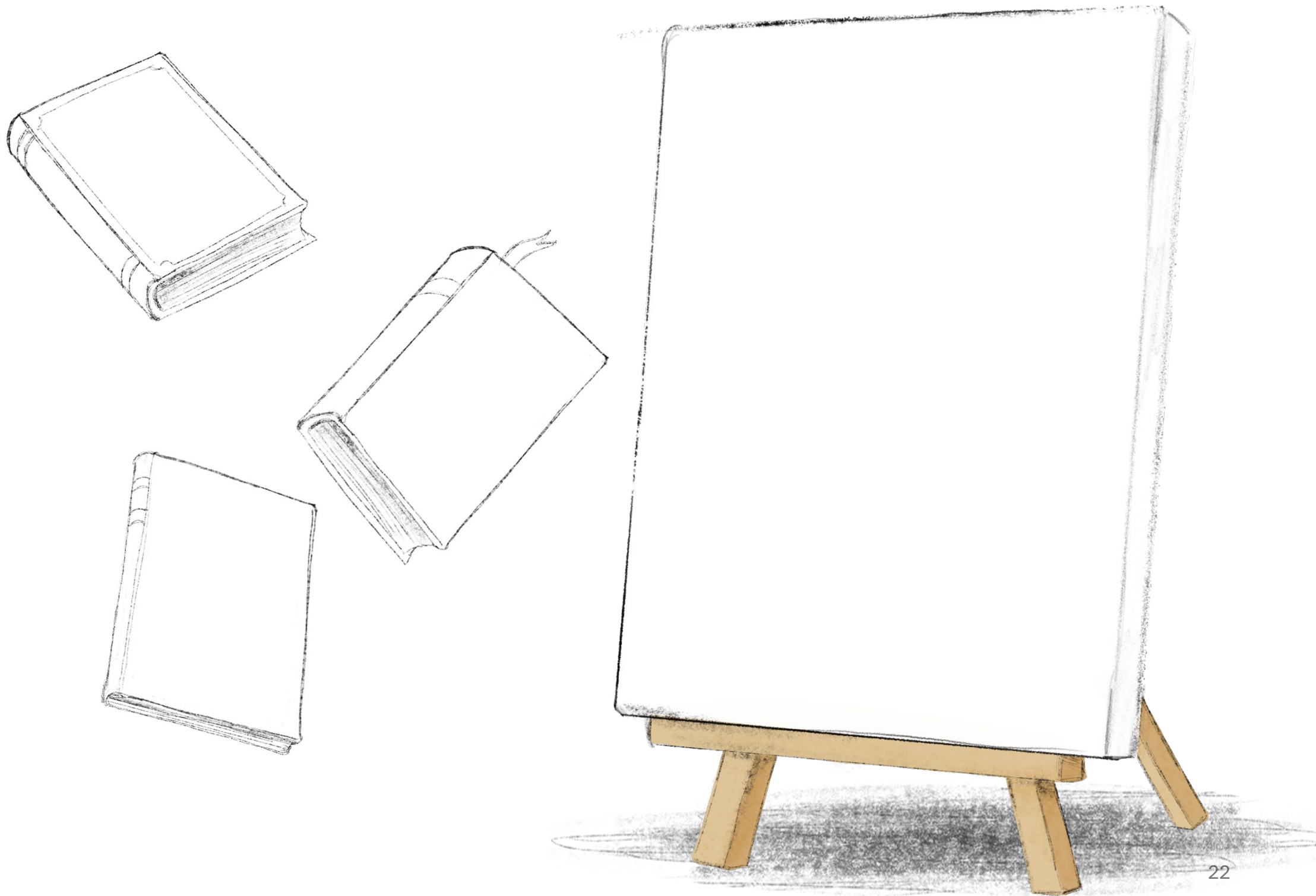

Vashti
Harrison

Ezra
Jack Keats

Activitat 7: A la caça dels estereotips

- Objectius:
 - Reflexionar sobre els estereotips
 - Distingir els estereotips dels arquetips
 - Identificar estereotips i els arquetips en els contes
- Referència: pàgines 30 i 31, i animació 1.
- Indicacions:
 - Es tracta d'una activitat en tres parts. La segona i la tercera estan pensades per alumnat d'11 a 12 anys.
 - En la primera part es pot començar preguntant si saben què és un estereotip.
 - Un estereotip es pot definir com una idea que tenim sobre un grup de persones, sovint basada en una generalització. És com una "etiqueta" que posem a algú sense conèixer-lo bé. Per exemple, pensar que “a tots els nens els agrada jugar a futbol” o que “a totes les nenes els agrada el color rosa” són estereotips perquè estem generalitzant i no estem tenint en compte les diferències.
 - Es poden proposar buscar exemples d'estereotips en els contes. Per exemple, hi ha una manera més comuna de representar les nenes o els nens? O sobre com són els personatges en funció de si són primos o grassos? O de si són lletjos o guapos?
- Alhora, preguntar si coneixen personatges de llibres que trenquin aquests estereotips. Aquí en proposem alguns: Oliver Button; el protagonista i la iaia de *Sirenes*; Pippi Calcesllargues; Ronia la filla del bandoler; Shrek; el lleó d'*El Mag d'Oz*; l'àvia gàngster; o la Blancaneus (en la versió tradicional dels germans Grimm). Aquest darrer exemple podria portar-nos a llegir la versió tradicional i comparar la protagonista en versions més actuals.
- En la segona part, proposem visualitzar el vídeo “El perill d'una història única” (disponible en línia en anglès amb subtítols en castellà), en el qual l'escriptora d'origen nigerià Chimamanda Ngozi Adichie reflexiona sobre els efectes de no sentir-se representada en la literatura que llegia i sobre l'impacte dels estereotips. També es pot llegir la transcripció del seu discurs, que es pot trobar publicat o en línia. Després de la visualització es pot debatre a classe el que planteja l'autora i com els ressona amb experiències pròpies.

- En la tercera part, es pot plantejar quina diferència hi ha entre un estereotip i un arquetip.

Estereotip

- Un estereotip és com una etiqueta injusta o massa simple que li posem a una persona o a un personatge basat en la seva pertinença a un grup social.
- Per exemple: Si diem que tots els prínceps de contes són valents i que totes les princeses necessiten ser rescatades, això és un estereotip.
- Els estereotips no ens deixen veure com és una persona o un personatge realment. És com si els posessin dins d'una caixa i no els deixessin ser diferents.

Arquetip

- Un arquetip és com un model o una idea general que molts personatges comparteixen, però sense ser sempre iguals. És com una base, però després cada personatge la fa seva.
- Per exemple, un arquetip seria el d'heroi o heroïna: personatges que fan coses valentes, però poden ser molt diferents entre ells. En Harry Potter és un heroi, però també ho és la Pippi Calcesllargues.
- Un altre arquetip podria ser el de la mentora o ajudant, com la fada de *La Ventafocs* o el Gandalf d'*El Senyor dels Anells*. Tots dos ajuden, però són molt diferents.
- Els arquetips ens ajuden a entendre els rols que tenen els personatges en una història, però no els limiten ni els fan sempre iguals.

La diferència entre estereotip i arquetip

- Un estereotip és com una gàbia: només veu una part del personatge i fa que tot un grup sembli igual. Un arquetip és com una plantilla: dona una idea inicial, però cada personatge pot ser únic i especial.
- Exemples per entendre-ho millor: Si diem que tots els pirates són dolents i tenen un pegat a l'ull, això és un estereotip. Però si pensem en l'arquetip del pirata aventurer, aquest pot ser dolent com el Capità Garfi de *Peter Pan*, o bo com en Jack Sparrow de *Pirates del Carib* o com en Ruffy de *Onepiece*.
- Si diem que totes les àvies dels contes són dolces i fan galletes, això és un estereotip. Però si pensem en l'arquetip de la saviesa de l'àvia, pot ser una àvia molt diferent, com la de *La Caputxeta Vermella*, la de la pel·lícula *Coco* o l'àvia gàngster del llibre de David Walliams.
- Així que la propera vegada que llegim un conte o veiem una pel·lícula, podem preguntar-nos: aquest personatge està ficat dins d'un estereotip, o forma part d'un arquetip que podem reconèixer?

Tipus d'arquetips

- A continuació es poden nombrar els arquetips més

freqüents i veure si en poden trobar exemples en els contes que coneixen. Aquí hi ha algunes pistes:

1. L'Heroi o Heroïna

- És qui s'enfronta a reptes, supera pors i lluita per un objectiu. Normalment, vol salvar algú, descobrir alguna cosa o canviar el món.
- Exemples: En Harry Potter, que lluita contra Voldemort per salvar el món màgic. La Mulan, que es fa passar per home per protegir la seva família i el seu país. En Frodo (*El Senyor dels Anells*), que porta l'anell per destruir-lo i salvar la Terra Mitjana.

2. El Mentor o Guia

- Aquest arquetip és un personatge que ensenya, guia o ajuda l'heroi a aconseguir el seu objectiu. Sovint és savi, i pot ser una figura adulta o màgica.

- Exemples: La Fada de *La Venta focs* (o l'ocell en algunes versions), que ajuda la protagonista amb un vestit i una carrossa. En Gandalf (*El Senyor dels Anells*), que dona consells i guia la comunitat de l'anell. El vell savi del bosc d'*El zoo d'en Pitus*, que dona consells als protagonistes per aconseguir el seu objectiu.
- 3. L'Antagonista o Vilà
 - Aquest és l'arquetip del "dolent" o de l'obstacle principal que l'heroi ha de superar. Pot ser un personatge real o fins i tot una força com la por o el temps.
 - Exemples: La Malèfica (*La Bella Dorment*), que llença un encanteri sobre la princesa Aurora. En Lord Voldemort (*Harry Potter*), que vol el poder absolut. El llop (*La Caputxeta Vermella*), que representa l'amenaça i la desconfiança.
- 4. L'Enginyós
 - Aquest personatge és juganer, entremaliat i sovint enganya els altres, però moltes vegades ho fa per ajudar o per ensenyar alguna lliçó.
 - Exemples: en Loki (de la mitologia nòrdica), que enganya els déus i humans amb les seves entremeliadures i caos, però sovint ho fa per ajudar els seus aliats; el Geni d'*Aladí*, que, tot i ser un personatge alegre i juganer, crea confusió amb les seves paraules i desitjos, però acaba

ensenyant al protagonista importants lliçons sobre l'autenticitat i l'amor; o Willy Wonka (*Charlie i la fàbrica de xocolata*, de Roald Dahl), que crea situacions estranyes i caòtiques dins la seva fàbrica, però les seves accions són sempre una forma d'ensenyar lliçons sobre comportament i valors personals.

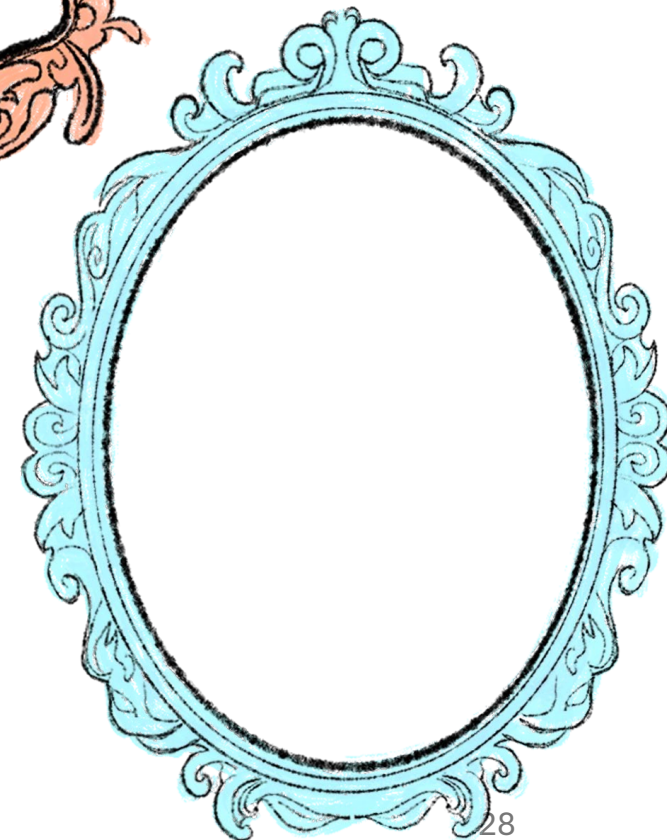
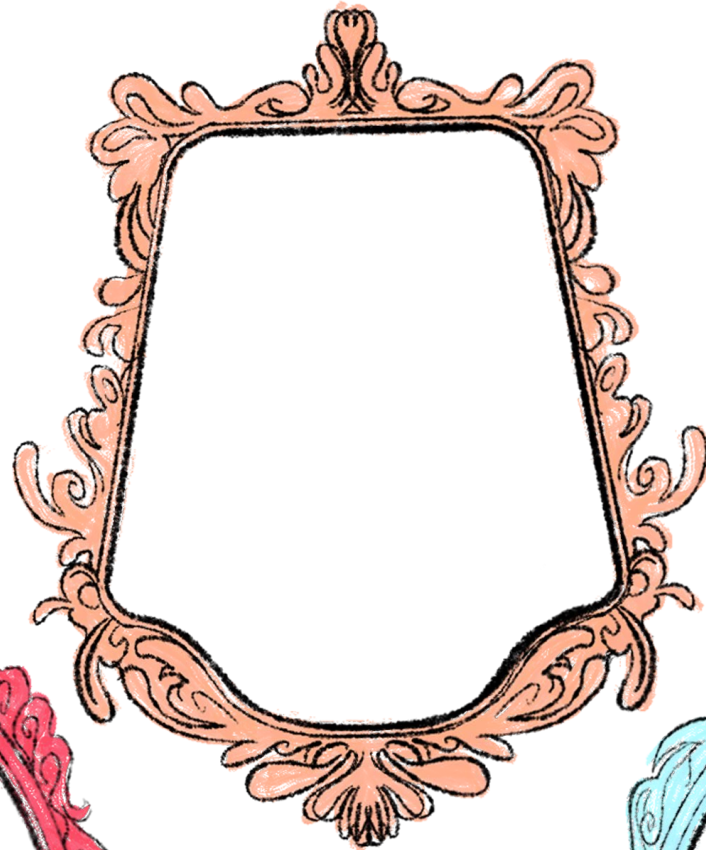
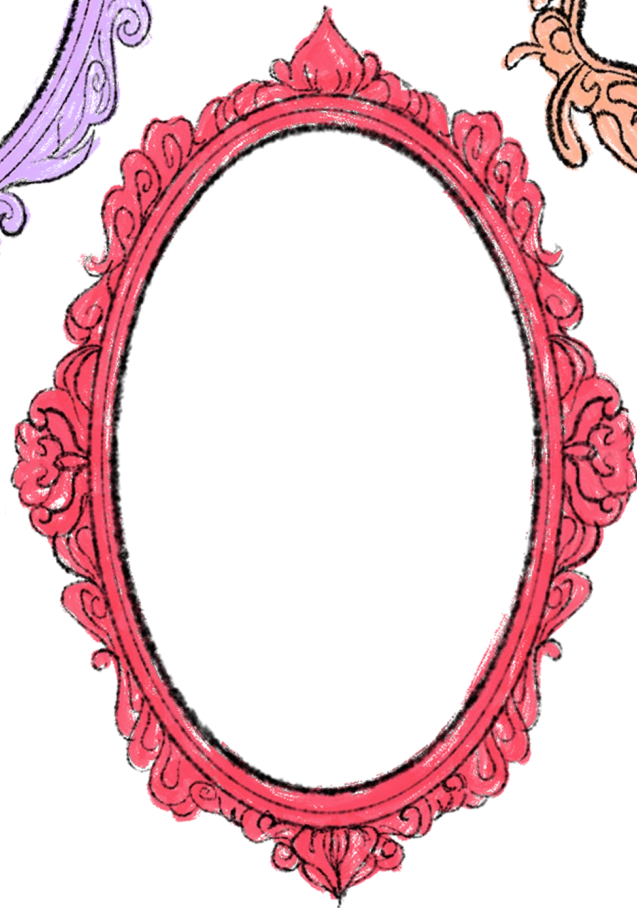
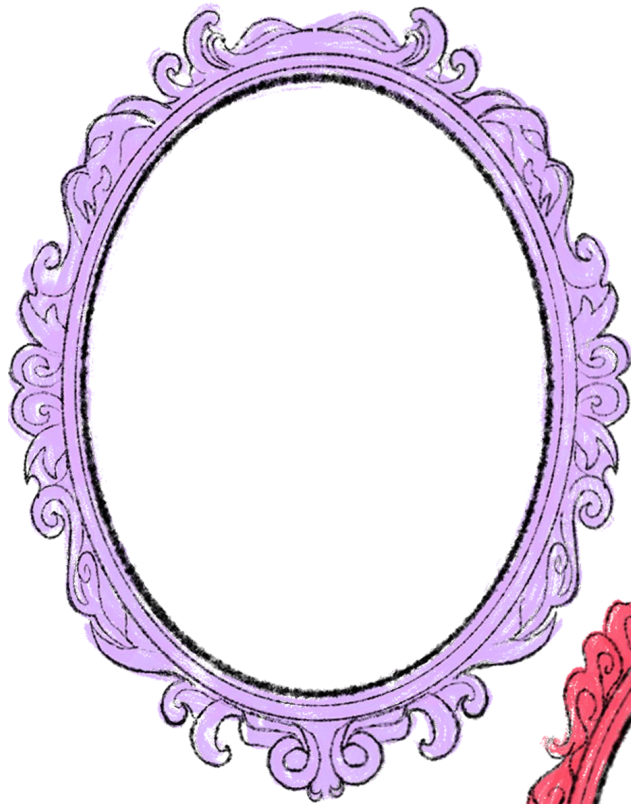
- 5. L'Amic lleial
 - Aquest personatge acompanya l'heroi/heroïna en el seu viatge i li dona suport incondicional, sovint posant en perill la seva pròpia seguretat per ajudar.
 - Exemples: en Ron i l'Hermione, que fan sempre costat al Harry Potter. En Groover Underwood, que és el millor amic del Percy Jackson en les seves aventures amb els Déus olímpics. En Birk, l'amic incondicional de Ronja, la filla del bandoler en el llibre d'Astrid Lindgren.

Activitat 8: A qui ens assemblem?

- Objectiu:
 - Reflexionar sobre si l'alumnat s'identifica amb els personatges dels llibres que llegeix.
 - Distingir entre a qui s'assemblen i a qui els agradaria assemblem-se.
- Referència: pàgines 28 i 29, i animació 1.
- Indicacions:
 - Col·lectivament o per grups petits, es pot començar enumerant els personatges de literatura infantil que coneixen.
 - A la pissarra es poden apuntar aquests personatges perquè siguin visibles durant la resta de l'activitat.
 - A continuació els pots plantejar:
 - A quins personatges us assembleu?
 - A quins us agradaria assemblem-vos?
 - Hi ha tipus de personatges que trobeu a faltar en els llibres que llegiu?
 - Aquesta part també es pot fer oralment, per escrit o dibuixant; i es pot fer directament amb el grup sencer o començant per un moment de treball individual o amb grups reduïts per fomentar més la reflexió.
- Al posar en comú les respostes, pots animar a l'alumnat a explicar per què consideren que s'assemblen a aquells personatges o per què els agradaria assemblem-se als altres.
- La tercera pregunta pot servir per identificar tipus de personatges que l'alumnat troba a faltar en funció d'aspectes com el color de pell, el tipus de cos o l'expressió de gènere (nenes i nens amb rols no normatius). Això pot ser un punt de partida per buscar llibres en els que apareguin o crear les seves pròpies històries on en siguin protagonistes.

A quins personatges t'assembles?

A quins personatges t'agradaria assemblar-te?

Activitat 9: Omplir els buits

- Objectiu:
 - Observar com les persones interpretem de forma diferent un mateix text.
- Referència: pàgines 22 a 27, i animació 1.
- Indicacions:
 - Es pot començar explicant que llegir no és només entendre paraules: és imaginar. Cada persona pot interpretar les coses d'una manera diferent fins i tot quan llegeix el mateix text.
 - L'activitat pot començar llegint en veu alta a classe o cada persona individualment el text que hi ha a continuació (n'oferim dues versions amb diferent complexitat).
 - Després, pots plantejar-los preguntes en relació amb el text que es poden adaptar en funció del grup. Per exemple:
 - Com us heu imaginat el personatge protagonista?
 - Quin creieu que és l'objecte?
 - Què és aquest murmurí que sent?
 - Quin és el consell que recorda?
 - Qui li va donar el consell?
 - Quina decisió creus que pren el personatge al final?
- Les preguntes les poden respondre oralment, o per escrit individualment i posar-ho en comú posteriorment per comparar les respostes. Al posar-ho en comú es visibilitzarà com cadascú al llegir ha creat un text diferent.

El Misteri del Bosc

El bosc estava ple de boira. Tot era molt silenciós. Només sentia el cruixit de les fulles sota els seus peus.

De sobte, un soroll! Alguna cosa es movia darrere els arbres. Però... què era? No ho podia veure bé.

El seu cor batejava fort. Es va posar la mà a la butxaca i en va treure una cosa molt especial. Segur que l'ajudaria. Va tancar els ulls, va respirar fons i la va fer servir. La boira va començar a marxar. Tot es va calmar. Per fi veia el camí! Va fer un pas endavant, però va notar una ombra. Es va girar... No hi havia res. O sí? Va sentir un suau murmuri a sota seu. Què havia de fer? Apretar a córrer? Girar-se? Llavors va recordar un bon consell i va saber què havia de fer.

El Misteri del Bosc

El bosc estava emboirat. Tot estava molt silenciós, com si el bosc l'estigués escoltant. Només se sentia cruixir de les fulles sota els seus peus. De sobte, va sentir un soroll estrany. Alguna cosa es movia entre els arbres, però no podia veure què era.

El seu cor bategava ràpid. Va mirar al seu voltant, però el camí semblava haver desaparegut entre la boira. Es va posar la mà a la butxaca i en va treure l'objecte que sempre portava al damunt. No sabia si serviria, però no tenia cap més idea per resoldre la situació.

Va tancar els ulls, va respirar fons, i va fer servir l'objecte. No es va sentir res, però la boira es va començar a esvair. Tot es va calmar de sobte. El camí va aparèixer de nou.

Va fer un pas endavant, però va notar una ombra. Va girar-se, però, no hi havia res. O potser sí... Va reprendre el camí, però, en el silenci, va sentir un suau murmuri sota seu. No sabia si apretar a córrer, si girar-se i enfrontar-se al que fos... però finalment va recordar el consell que li havia donat una persona molt estimada i va saber què era millor fer.

-Com creus que és el personatge protagonista?

-Què porta a la butxaca?

-Què podria ser el soroll que sent?

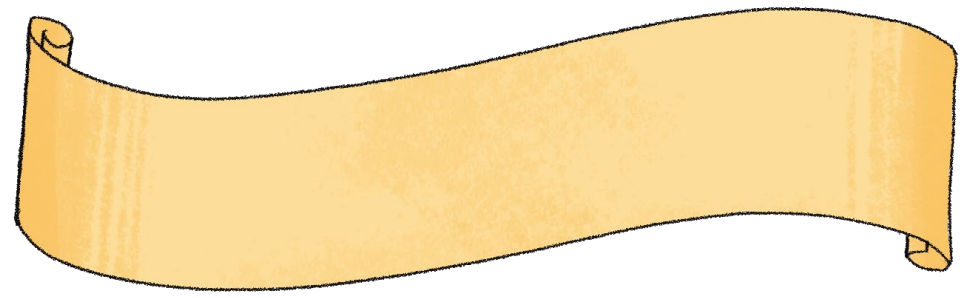
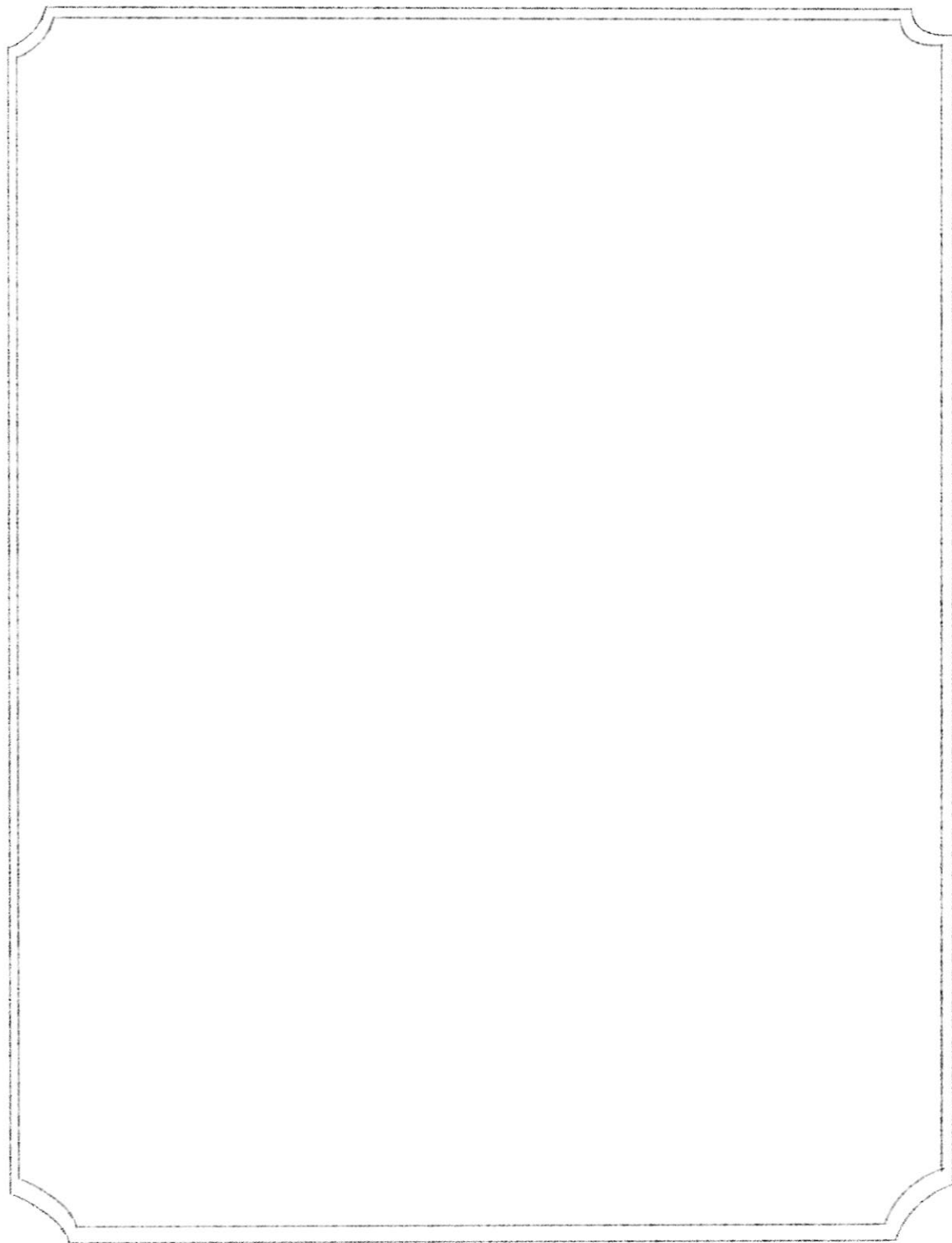
-Què fa el personatge al final?

Activitat 10: Crea el teu personatge

- Objectiu:
 - Crear un personatge intertextual (a partir de referències de diferents contes).
 - Construir personatges que trenquin els estereotips.
- Referència: pàgines de la 24 a la 27, i animació 1.
- Indicacions:
 - Amb els personatges de l'activitat 1 i els retallables que hi ha a continuació (que remetent a personatges d'altres llibres), l'alumnat ha de fer les seves pròpies creacions a partir de la tècnica del collage. Hi ha dues formes de començar l'activitat.
 - La primera, és indicar que han de construir personatges sense més especificació (això pot fer que els personatges siguin majoritàriament normatius). Un cop fets, es pot donar la indicació de crear un segon personatge que sigui el màxim d'esbojarrat, que trenqui els estereotips.
 - La segona opció és començar directament indicant que l'objectiu és crear un personatge que trenqui les expectatives.
 - El personatge creat s'enganxa en el marc (vegeu la fitxa a continuació) i se li posa un nom. Les creacions de l'alumnat es poden penjar a l'aula a mode d'exposició perquè tothom en pugui veure els resultats.
 - Oralment o per escrit es pot explicar com és el personatge creat. A més, pots proposar que s'inventin una història protagonitzada pel personatge, o que dues persones s'inventin una història on apareguin junts els seus personatges.
 - Es pot fomentar un debat al final sobre en quins aspectes els personatges creats han reforçat o trencat estereotips.

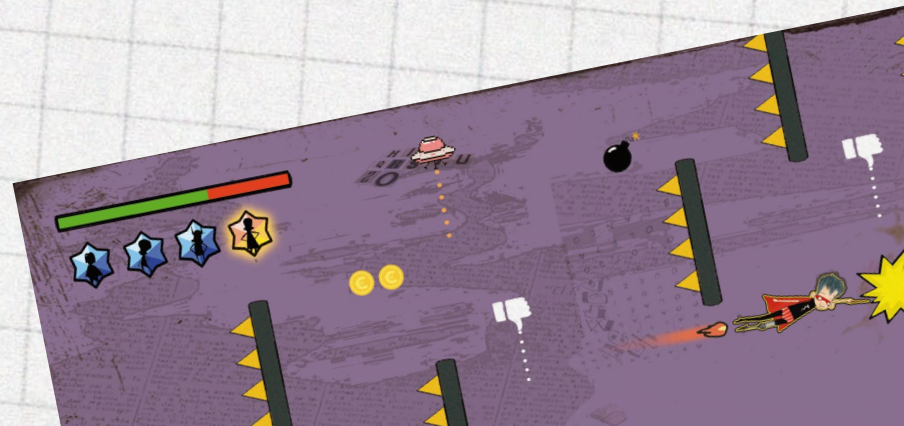
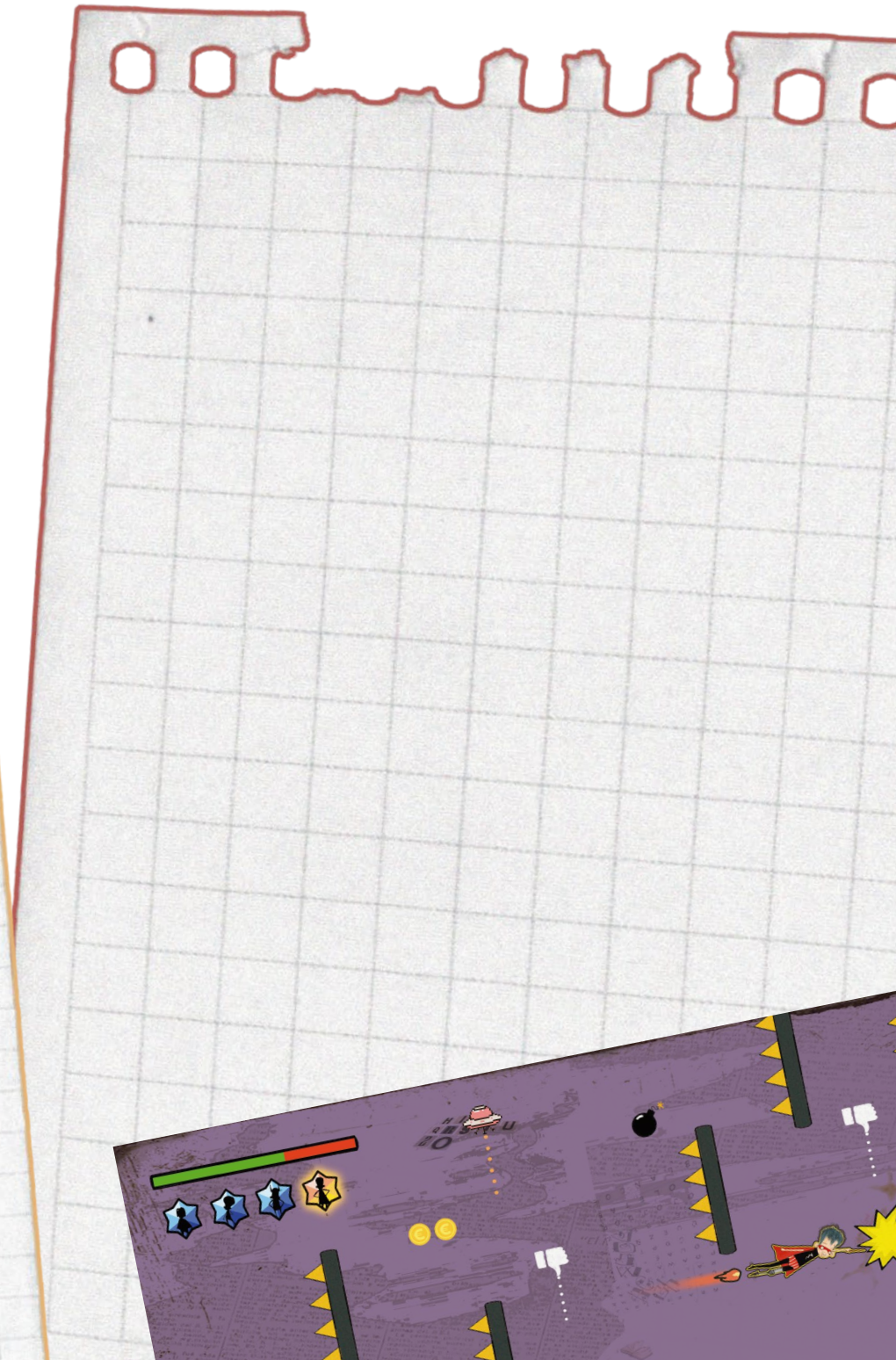

Activitat 11: Si tu vols, pots... o no

- Objectiu:
 - Reflexionar críticament sobre els límits de l'acció humana.
 - Identificar les desigualtats que fan que per algunes persones sigui més fàcil o més difícil aconseguir el que volen.
- Referència: pàgines de la 36 a la 45, i animació 2.
- Indicacions:
 - Es tracta d'una activitat pensada per alumnes d'11 i 12 anys.
 - Pots començar reflexionant com en molts anuncis, pel·lícules, sèries, cançons... ens diuen que podem aconseguir tot allò que ens proposem, que només depèn de nosaltres.

Pots demanar si els sona algun exemple i proposar-ne de propis. També pots fomentar un debat a classe sobre aquesta qüestió.

- A partir d'aquí, pots demanar que elaborin dues llistes: una amb coses que són impossibles d'aconseguir per molt que ho vulguem; i una altra llista amb coses que podem aconseguir però que no tothom ho té igual de fàcil.
- La llista es pot fer amb dibuixos o per escrit. També es pot transformar en un joc on, a través de la mímica, la resta de la classe ha d'endevinar els diferents elements.

Activitat 12: Les desigualtats del dia a dia

- Objectiu:
 - Identificar les desigualtats a la vida quotidiana.
- Referència: pàgines de la 42 a la 45, i animació 2.
- Indicacions:
 - És una activitat pensada per alumnat d'11 a 12 anys.
 - Es pot començar explicant que les desigualtats socials es donen quan algunes persones tenen més oportunitats que altres degut a aspectes com el lloc on viuen, les seves capacitats o els diners que té la seva família.
 - Les desigualtats socials no sempre són fàcils de veure. Es pot introduir aquesta qüestió a partir del propi llibre, de l'animació 2, del [vídeo Passos](#) o de la [sèrie de vídeos Quan els llibres et parlen](#).
 - Es pot remarcar la idea de que les desigualtats afecten el nostre dia a dia i fan que les persones ho tinguem més fàcil o més difícil per aconseguir el que ens proposem.
- Després de veure un dels vídeos o llegir les pàgines corresponents del llibre, l'alumnat pot respondre (individualment en paper o col·lectivament a la pissarra) les següents preguntes:
 - Quins exemples de desigualtats apareixen? Com afecten en el dia a dia?
 - Quins altres exemples de desigualtats detecteu en el vostre entorn (a classe, a casa, al municipi)?

Quins exemples de desigualtats apareixen? Com afecten en el dia a dia?

Quins altres exemples de desigualtats detectes al teu entorn (a classe, a casa, al municipi)?

-
- A hand-drawn mind map for Sara Ahmed. The central node is "Sara Ahmed" in a circle. Branches include: "Author" (with "Chicagoan" and "WIPLES" below it), "Reader" (with "Bakhtin" and "Baudry" below it), "Writer" (with "Jama" and "Womans" below it), "Coach" (with "Sports" and "Fan" below it), "Athlete" (with "Soccer", "Tennis", "Dancer", and "Running" below it), "Dancer" (with "Mentholness" below it), "Daughter" (with "Indian of Muslim Immigrants" and "1st Generation American" below it), "Aunt" (with "Baby of the family" below it), "Sister" (with "Sister" below it), "Educator" (with "Middle School Teacher" and "Quantities" below it), "Learner" (with "Ex Pat" and "Literary & Coach" below it), "Traveler" (with "New York (CO)" and "Bangkok" below it), "Wounded" (with "Wounded" below it), "Godmother" (with "Lose to LAUGH" and "FRIEND" below it), and "Coached by my father in Sport" (with "Own life" below it). A note at the bottom says "Mum's solid Polyglot" and "Spiritual Religion in?".

Exemple de mapa
de la Sara K.
Ahmed

- Què m'agrada?
 - Quines activitats t'agrada fer? (per exemple, activitats extraescolars, esports, aficions)
 - Quins jocs o activitats t'agraden?
 - Quins són els teus personatges de contes preferits?
 - Quins personatges de pel·lícules i sèries de televisió t'agraden més?
 - Quines són les teves activitats preferides a l'escola?
 - Quins són els teus animals preferits?
 - Quins colors t'agraden més?
 - Quines coses et fan riure?
 - Quins són els teus llocs preferits?
 - Quins són els teus menjars que gaudeixes més?
- Què no m'agrada?
 - Invertir les preguntes de «què m'agrada». També s'hi pot afegir coses que els facin por, ràbia...

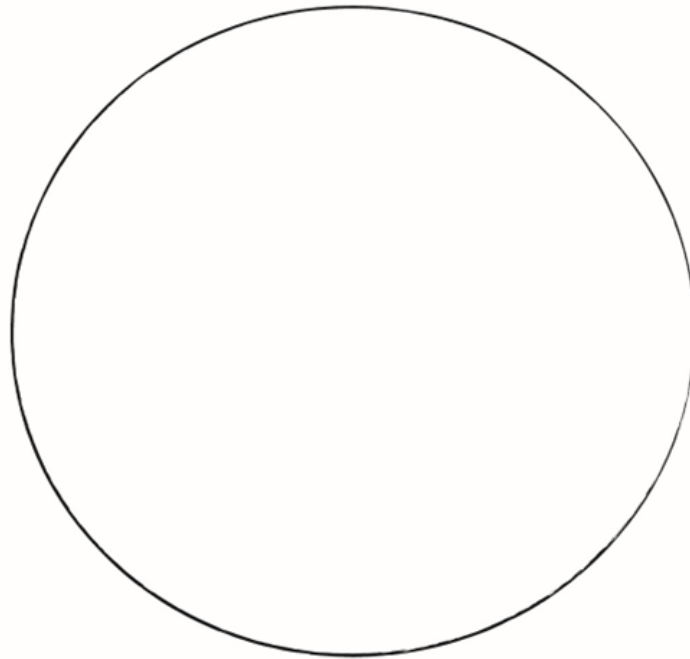
L'alumnat pot compartir els seus mapes completats amb la resta de la classe.

Un cop s'ha treballat com som, es pot portar a terme l'activitat 8 per reflexionar sobre si senten que les seves característiques estan representades en els personatges dels llibres que llegeixen.

COM VISC

QUI SOC

QUÉ NO M'AGRADA

QUÉ M'AGRADA

COM VISC

Amb la Mare

Les Baralles

QUÈ NO M'AGRADA

QUI SOC

Amable

Lliure

Rebel

Fer Amics

QUÈ M'AGRADA

COM VISC

LLIURE

FELIÇ

Makamas

EL FUTUR REI
DELS PIRATES

QUI SOC

Sóc de
Goma

Em coneixen com:
El Barret de Palla

Que facin mal
als meus amics

injustícies

QUÈ NO M'AGRADA

WORLD GOVT.

LLUITAR
ESTIMAR

menjar, menjar, menjar....

QUÈ M'AGRADA

COM VISC

Sol?

LONDRES

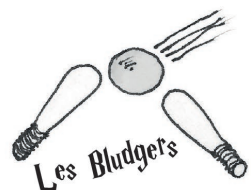

ESTUDIANT MAGIA

Armari de sota l'escala
amb els meus tiets

HARRY POTTER

Les Bludgers

PROFESSOR SNAPE

DRACO MALFOY

LORD VOLDEMORT
(l'inombrable)

QUÈ NO M'AGRADA

Els DUDLEYS

Classe de Pocions

Caramels
Beattie Boops

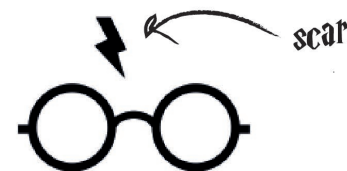
UN MUGGLE?

- ETS UN BRUIXOT,
HARRY.

QUI SOC

Un noi

ORFE
11 anys

El nen que va sobreviure

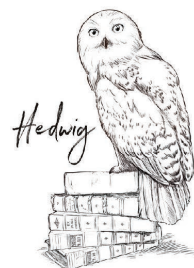
ULLS VERDS, COM LA MARE

Classe de Defensa contra
les forces del mal

GRANOTES DE
XOCOLATA

Els meus amics
RON i HERMIONE

Hedwig

HAGRID

QUIDDITCH

QUÈ M'AGRADA

Activitat 14: Personatges que trenquen motlles

- Objectiu:
 - Reflexionar sobre el trencament dels estereotips.
- Referència: pàgines 48 i 49, i animació 2.
- Indicacions:
 - Pots demanar que identifiquin tres personatges de llibre que no facin el que s'espera d'ells, que trenquen els estereotips.
 - En poden fer el retrat i explicar-ne el perquè oralment o per escrit en la fitxa que hi ha a continuació.
 - Et proposem exemples de personatges:
 - Elmer (de David McKee) – Un elefant de colors que trenca amb els estereotips sobre la conformitat i ensenya als infants la importància de la diversitat i l'acceptació d'un mateix.
 - Pippi Calcesllargues (d'Astrid Lindgren) – Una nena independent, forta i rebel que viu sola i desafia les normes imposades pels adults.
 - Matilda Wormwood (de Roald Dahl) – Una nena extraordinàriament intel·ligent que utilitza la seva astúcia i coneixements per enfrontar-se a la seva família i una directora d'escola tirànica.
 - La casa de la iaia (de Meritxell Martí i Xavier Salomó) – La protagonista no és la típica àvia dolça i passiva: viu en una casa plena de misteris, amb un toc d'aventura i terror, mostrant que les persones grans poden ser actives, divertides i sorprenents.
- Momo (de Michael Ende) – Una nena que viu al marge de la societat i desafia el ritme accelerat del món, demostrant que l'empatia i l'escolta són superpoders.
- Geronimo Stilton (d'Elisabetta Dami) – Un protagonista masculí que no és valent ni temerari, sinó poruc i intel·lectual, mostrant que no cal ser un heroi tradicional per viure aventures.
- Mafalda (de Quino) – Una nena curiosa i crítica amb la societat, que trenca amb la imatge tradicional de les nenes obedients i passives.
- Els tres bandits (de Tomi Ungerer) – Uns lladres temibles que, en lloc de seguir el seu destí de vilans, acaben ajudant infants orfes.
- La Minimoni (Rocio Bonilla) - Una nena que es pregunta coses profundes sobre l'amor, la vida i la llibertat, mostrant que les nenes poden ser filosòfiques, creatives i independents.
- Billy i els minpins (de Roald Dahl) – Un nen que s'allunya dels models tradicionals de valentia i força física.
- L'Ada Magnífica (d'Andrea Beaty) – Una nena apassionada per la ciència i l'experimentació, trencant amb l'estereotip que aquest camp és només per a nens.

